שיח

שאול שיף

אזרחים מדרגה שלישית

בארגונה פרסמה רשות שרות התעסוקה מיכרז לעבודי שד' נוע. הללו צריכים לפרוץ מסלעים בעיקר מזוודות, להעמיסם ולפרקם בתאום למרכזת היעד והמשלוח. המעוניינים מתבקשו לשלוח קורות חיים בפקס.

האזרח ה.ב., נשוי + 1, סטודנט שנה ראשונה למשפטים, ביקש להשלים את משכורתו הנמוכה של אשתו ועמד למיכרז. כעבור מספר ימים הוזמן טלפונית ליום ראיונות במרשימו הישן של נתב"ג. במאגרים אישי המציע לראיון ובתוכם אחד מבני משפחתי הרחבה.

ה.ב. הסתיין כשעבירים עד שהגיע הורו ומשהוא ישב מול הסדר ראיין, כדי ידיע אותו זה כי "יש בעיה עם שבת". שאל אותו ה.ב. "או קיי, אין בעיה עם שעבדים". "תראה", אמר הסדרין, "ישנם רוצים שיעבדים שם", ורשם על הטופס "שומר שבת". מרם שנפרדו הוסיף "אני מעביר את הטופס הלאה והודעה הטופית תהליים לגביך".

ה.ב. חשבה למבחני מיין באחד המסכנים בתל־אביב – מבחן שארך למעלה משעה.

בעבור שבועיים, הוזמן לראיין בנתב"ג והסתיין כשעה עד שהתייצב בפני הועדה. בהתחנה הממשכת פתח בשיחה עם כמה מועמדים דוסים אחרים שהבחירו, כמובן, כי אין ברצונם לעבוד בשבת וחג.

בין המוזמנים לראיין היו גם שני אתיופים. אחד מהם הסביר כי אין הוא מוכן בשום מקרה לחלל את השבת או החג, ואר לו רשות אכר כי נשמר עד שעה מעבודה בשבת, "אבל עכשיו אני חייב לעבוד. אני בן 28 וחסיק לפרנסה", והיסיר עליו כי הוא לוקח קשה מאוד את המילכוד בו הוא נתון.

הראיונות המסתיימו די במהירות וכמו נשאל ה.ב. "מה תעשה עם השבתות". השיבתו היתה חד־משמעית: בשבת וכחג לא אעבוד. שום נושא אחר לא עמד לדיון.

כל אותם אלה־שלא היתה לגביהם שום שאלה בדבר נכונו חם לעבוד בשבת וחג, הוזמנו להתחיל בעבודה כבר למחרת בשעה עשר בבוקר. כל הדוחיים נתבקשו לטלא טופס של סיווג בישראל, בטופסה הנבחנה המוכרת והידועה נהיה בקשר.

כעבור שבועיים הגיעה התשובה: "לצערנו לא נוכל להיעזר בשרותיך". ה.ב. התקשר לברר את סיבת ה"לא נוכל", והמסיר שיב השיב: "לא אומרים פרטים".

ה.ב. שיחת בבח"ל, גם אביו, הוא משלם מיסים עד הפרוטה האחרונה, לפרנסת זאת, עשרות אלפי מקומות עבודה נפלים בפניו, כמו בפני כל יהודי שומר מצוות המבקש כי הוכחתיו למדינה. ולא מפתיעה בישראיזציה. ברשות שיחת התעשה גם מסרשרים את הדחי כאילו קיים סיכוי שיתקבל לעבודה. עסקנים ורבנים ממשיכים להתרים.

האם ייאלץ בעל עיסוק העוז לפנות ביתו?

"אנחנו משפחה הגרה בכפר פינס. מזה קשנתיים מתגוררת בתחום משפחה צעירה, חוזרת בתשובה, בת חבש נשמות (שלושה ילדים מגיל שבע ומטה).

"אב המשפחה הוא בחור צעיר, חייל משוחרר מסיירת מובחרת, (קיבל עיטור העוז), שנמנע ברחוב בעקבות פעילות מבצע עזית אינטנסיבית בשטחים לאורך תקופה ממושכת, ובשל השתתפותו בפעילויות סיכול ממוקדות על בסיס יומי.

"לאחר שחזרתי מצה"ל, יצא לטיול ברחבי העולם, ושם פגש את בת זוגו, יחד, בתהליך ממושך, חזרו השניים בתשובה (ובגשם כישה שחורה), בעזרת רב וחבר חב"דניק.

"לפני כשנתיים, בגלל הצורך למצוא מקום מגורים שקט המותאם לצרכיו של אב המשפחה, הגיעה משפחה צעירה זו למושב כפר פינס.

"מיד עם הגיעם למושב, חברו זוגות צעירים רבים לעשוך אותם, יעם הזמן, למערת הקרוב של האב, הפכה המשפחה לחלק מאיתנו.

"והנה לפני כחודש, הודיעה ועדת הקליטה למשפחה זו שע־ליה לעזוב את המושב, בשל 'חוסר התאמה' והשתלבות חבר־תית.

"מיד הזדעקנו חברים רבים לעצום העניין: הרי לא ייתכן שמי שפועה כל־כך שבירידת הגשלך מהמושב.

"היו פניות לחברי ועדת הקליטה: וקבלו כפיהם על הפעשה הנורא הזה. התשובה שקיבלו היתה: 'אין מקום למשפחה כזו בתוכנו'.

"מתנהל מאבק אבל מסתבר שבמושבים, הוברים באגודה החקלאית הם בעלי הבית, ואי אפשר לעשות כלום! פשוט כבד. אי אפשר לעשות כלום! כמה חקלאים קובעים וחודרים גורלות של האנשים הכי מסכנים, הכי פשוטים והכי נוקפים. כשניסו בכל האן לחבין מה עומד מאחורי ההחלטה הזאת, לפחד עיד עניין.

"שוחב כפר פינס הולך לקראת התרחבות, ומאחר והחוק לאים מעוניינים שיבואו משפחות בעלי מעמד סוציאו־אקונומי גבוה, ולכן אין מקום למשפחות 'בעייתיות'.

"אנו פונים אל 'הבוחר' שיצטרף לקולות 'הבושה'. נשמח מאוד אם תוכלו לעזור לנו, לתקן את המעשה הנורא הזה, שמתחולל בתוכנו". עד כאן המכתב.

פניתי אל יו"ר ועדת הקליטה של כפר פינס, "ששכב אוב נהישר לקבל תגובה. תשובתו היתה: "לא יפה להביא לך פתם דבר".

יצוין כי 60 משפחות יחתמו על עצומה הקוראה להשאיר את המשפחה בכפר. מתוכן 30 חברות באגודה (בעלי זכויות מלאות בכפר). את הפעילות בזכות המשך הישארות המשפחה מכפר פינס מרכז תא"ל (מיל.) עציון בדעון, בעבר קצין השיפוטה ראשי.

כפר פינס, מסקנות הדגל של הציונות הדתית, וכה באחרונה לראות את אחד מבניו משולב בחטיבה גרסלב. עם כל התפאר־רה, בנסיבאו הללו קשה להבין מדוע לא תיעצה ועדת הקליטה לשניים חברי היישוב, שלא למנוע בחשפחה המיוחדת הזאת, שערשה והקריטה כל־כך הדבה למען בישוון מדינת ישראל חיד צה עכשיו מקום שקט לעיים לגור בו.

מחצרות אדמו"רים וחסידים

כוחה של צדקה

מרן הרבני חיים מבאנו איתר להכנס לשיחת שרית, הר מקורבים המתינו שעה ארוכה מבלי לדעת מפני רבני הקיבוץ. לפתע הגיע לשם אדם זר, לבוש כדי־טים (ידבא בערבית), ובר קש מטרן הרבני חיים בטכסס של חמש מאות דינרים תמורת הברכה. האיש ניסה להתפנות ולהפתית מן הטכסס, אך בראותו את מרן הרבני חיים שוטר על דעתו בזעקה, הטכסס לשלם את כל הטכסס. לאחר שהתברר, עוב האיש את המקום, ללא שמרן הרבני חיים יישאל אותו לשם אשתו והילדים.

מבר אחר־כך נפטר מרן הרבני חיים לחתפלל, ובנו הרח"ק מבאריץ שאל כיצד לא שאל לשם האשה, לשיב מרן הרבני חיים: "לא יכולתי לעמוד ולהתפלל מבלי שידיה בידי טכום זה, הדגיש לי להשיא את אחת מבנותיהן של הרבי ר' אלישלם סליבנסק, כעת שהכסף נמצא בידשותי, בלי שפל שהוצאן יוד שע גם אם לא אזכיר את שמו".

(ריבונו שקדש מבאבוב)

כלין זה מכותר על הנהרן, רבי אברהם חיים דוד מוסר זצ"ל, בנו של הגאון רבי יצחק לייב זצ"ל, בנו של המחבר מוסר דיין, שנולדו בילדותו באסכולה ל"ש, שדרוסה או מחלה מסוכנת מאוד, והיא הלכה והחריפה עד שהילך היה בסכנה גדולה. אט הילדה־הצדיק בבעלה שיטע אל הרח"ק משנאורא לבקש ברכה. אבל אוא הסתפק בשלחית מברק, כעבור זמן קצר הגיע מברק השובה משנאורא ובו ברכה לשלמה שלימה ועוד כדי דחישת סכום כסף עתק. והרבני רבי יצחק לייב על כך, הן על עצם הר־